

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Sdružená uměnovědná studia

US 42 Úvod do uměnovědných studií

Madeleine Kosmáková

Subkultura Straight edge a hudba

Seminární práce

2012

„Subkultura- soubor specifických norem, hodnot, vzorů chování a životní styl charakterizující určitou skupinu v rámci širšího společenství, příp. tzv. dominantní či hlavní kultury, jíž je tato skupina konstitutivní součástí. Termín subkultura se také vztahuje na specifickou skupinu, která je tvůrkyní a nositelem zvláštních, odlišných norem, hodnot, vzorců chování a zejména životního stylu, i když se podílí na dominantní kultuře a na fungování širšího společenství. V každém případě je důležitým znakem subkultury viditelné odlišení od dominantních kultur. Základem utváření subkultur může být etnická příslušnost apod., většinou však subkultura vzniká na základě kombinace více činitelů. Subkultury byly zkoumány zejména v kontextu sociální stratifikace, etnické diferenciaci, náboženské orientace, městského způsobu života a deviantního chování. Pravidelná interakce mezi příslušníky určité sociální vrstvy vede ke vzniku funkčního postojového, hodnotového a normativního komplexu.“¹

„Označení „kultura“ v pojmu „subkultura“ tradičně odkazovalo k „celému způsobu života“ nebo „mapám významů“, díky nimž je tento svět pro své obyvatele čitelný. Předpona „sub“ naznačuje svébytnost a odlišnost od dominantní nebo mainstreamové společnosti. Subkulturu tedy tvoří skupiny lidí, kteří sdílejí zvláštní hodnoty a normy, v nichž se rozcházejí s dominantní nebo mainstreamovou společností, a které nabízejí mapy významů, díky nimž je svět pro členy subkultury srozumitelný.“²

¹ Velký sociologický slovník. Vyd. 1. 2 svazek. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5. s. 1248.

² BARKER, Chris. Slovník kulturních studií. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-099-2. s. 185-186

Subkultura Straight edge vznikla na přelomu 70. a 80. let 20. století na Východním pobřeží Spojených států amerických, resp. ve Washintonu, D.C., jako přímá reakce na tzv. drunk punk. Za zakladatele Straight edge je považován Ian MacKaye, který v roce 1981 vydal se skupinou Minor Threat dvě písně- Straight edge a Out of step, které definují principy a postoje této subkultury.

Hlavním postojem hnutí Straight edge je odmítání jakýchkoliv drog, ať už nelegálních, tak i legálních (jako alkohol a cigarety), dále jsou proti promiskuitnímu sexu. Se snahou o zdokonalení se k postojům přidalo i vegetariánství, veganství a boj za práva zvířat. Většina přívrženců Straight edge jsou aktivisté a jejich cílem je zlepšení světa.

Písmeno X se stalo jedním z nejznámějších znaků Straight edge, nejčastěji bývá zobrazeno na hřbetu ruky. Jeho další podoba je trojitě X (XXX), nositel tohoto označení striktně dodržuje filosofii Straight edge. Vznik tohoto symbolu je příkládán kapele Teen Idles a jejich koncertu v roce 1980. Skupina měla hrát v San Franciském klubu, ale poté, co vedení klubu zjistilo, že členové kapely nedosáhli povolené věkové hranice pro konzumaci alkoholu, chtěli skupině zakázat vstup do klubu. Nakonec se dohodli, že členové skupiny budou označeni na ruce černým písmenem X, jako upozornění personálu, aby jim nebyla umožněna konzumace alkoholu. Po návratu z koncertu se skupina Teen Idles rozhodla uplatňovat tentýž postup, aby umožnila mladším posluchačům vstup do klubů. V roce 1980 skupina vydala nahrávku Minor Disturbance, na jejímž přebalu byl vyfocen hřbet ruky s velkým černým X.

Později v 80. a 90. letech 20. století se stejně tak, jak se subkultura Straight edge šířila přes celou Ameriku a Kanadu do Evropy, zvětšoval i její vliv. Přívrženci Straight edge se formovali do komunit, které sami označovali termínem „crew“. Právě v těchto letech se do filosofie Straight edge přidává vegetariánství, veganství a boj za práva zvířat, a to díky skupině Youth of Today a jejich písni z roku 1988 s názvem No More. V 90. letech byl citelnější vliv i radikálních Straight edge, kteří byli více ortodoxní a stavěli se proti homosexualitě a potratům. V této době se začalo tvořit uskupení Anti-Straight edge, bojující proti filosofii Straight edge. Toto uskupení, které se dělilo také do komunit s různými názvy, nejspíše nemělo příliš velký vliv, jelikož o nich není moc informací.

Po roce 2000 tu byl úpadek vlivu radikálních Straight edge a v podstatě i jejich rozpad. Poté, co byla v médiích subkultura Straight edge prezentována jako gang, bylo vytvořeno několik studií, které ukázaly Straight edge jako mírumilovnou subkulturu. V roce 2002 se hudební televize MTV 2 pokusila Straight edge prezentovat jako populární, masový styl, ale bez jakéhokoli (pro ně) většího úspěchu. Také tu jsou tendence o jakási přivlastnění Straight edge neonacisty a podobnými pravicovými skupinami, také bez úspěchu, jelikož Straight edge vždy bylo a bude nefašistickým a neracistickým proudem.

Pro mě nejvýraznější postavou Straight edge je její zakladatel Ian MacKaye, který byl frontmanem skupiny Minor Threat, Fugazi a nyní skupiny The Evens. Punková skupina Fugazi byla založena v roce 1987 ve Washingtonu, D. C., jejími členy byli zmíněný Ian MacKaye, Guy Picciotto, Joe Lally, Brendan Canty. Fugazi byli známí svým etickým DIY³ postojem, odporem k hudebnímu průmyslu a mainstreamu. Zároveň měli jiný postoj k obchodu. Vstupenky na jejich koncerty měly tak nízkou cenu, aby si je mohl dovolit každý. Plno vystoupení bylo pro posluchače zadarmo. Jejich koncertní turné byly neobvyklé. Nejen že hráli v klubech, ale i ve školních tělocvičnách, nápravných zařízeních

³ DIY- Do it yourself (doslovný překlad: „ Udělej si sám“, zhotovení výrobku bez profesionální pomoci)

a věznicích. Nikdy nevydávali oficiální předměty pro fanoušky, tzv. merchandise. Iana MacKaye neznám jen jako frontmana výjimečných kapel, ale také jako člověka, který se snaží změnit svět.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ:

HAENFLER, Ross. *Straight Edge: Clean-Living Youth, Hardcore Punk, And Social Change*. Rutgers University Press, 2006.

KUHN, Gabriel. *Sober Living for the Revolution: Hardcore Punk, Straight Edge, and Radical Politics*. PM Press, 2010.

ŠURÁŇOVÁ, Veronika. *Straight edge jako subkultura*. Diplomová práce na Filozofické fakultě Masarykovi university. 2006. Vedoucí diplomové práce Petr Macek.

Instrument (Jem Cohen, 1998)